

Motion till riksdagen 2021/22:2477

av **Angelika Bengtsson m.fl. (SD)**

Mediefrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att det finns en bredd av mediala aktörer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mediestödet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av mediestödsfaktorierna med målsättningen att de ska ha ska objektiv grund och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en dialog mellan de globala medieaktörerna för att säkerställa att det fria ordet inte tystas godtyckligt på de stora digitala plattformarna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en evenemangslista innehållande stora sportevenemang och klassiska svenska paradgrenar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mediesektorn benämns ibland ”den tredje statsmakten” på grund av dess roll för demokratin. Det finns en grundläggande samsyn om att en av medias viktigaste uppgifter är att granska och kontrollera maktbärare, institutioner och aktörer i demokratin, för att se till att dessa aktörer ”sköter sig” och upprätthålla respekten för dem bland landets invånare och omvärlden. Detta, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, bildar ett av fundamenten i svensk demokrati.

Demokrati och rapportering

Mediesektorns betydelse för vår demokrati går inte att försumma. Med pressfrihet genom tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, har medierna spelat och spelar en viktig roll för vårt demokratiska samhälle. Samtidigt är det ofta de mediala aktörerna som de facto sätter agendan i vårt land. Att kunna sätta agendan innebär att man har stort inflytande över vilka frågor som diskuteras och vilka politiska beslut som fattas, och denna typ av makt innebär ett oerhört ansvar för bredd, djup och perspektiv i reportage och rapporter. Därför är det viktigt att medierapporteringen är mångfasetterad, nyanserad och saklig.

Dock kan en viss jargong, och vissa smala sanningar, alltid få fäste i en sluten krets eller grupp. En sådan utveckling i mediesektorn kan i förlängningen leda till en snedvridning och enfald i den information som når medborgarna, vilket påverkar demokratin negativt. De senaste åren har vi kunnat se en ökning av så kallade ”newsavoiders” som känner ett minskat förtroende för traditionella medier. En diskussion har förts om existensen av en åsiktskorridor och att det finns ämnen svensk etablerad media inte belyst i tillräcklig omfattning.

Teknikutvecklingen har förändrat förutsättningarna i mediebranschen. Vikande upplagor och minskande intäkter innebär att tidningarna står inför en större omställning. Allt fler tidningar producerar nu media i fler format än i papper. Annonsintäkter som minskar i takt med digitaliseringsomställningen sätter hård press på många mindre medieaktörer. Vi ser en övergång från specialisering på ett medieformat till mediebolag som anpassar formatet efter sammanhang.

Förtroendetappet för traditionella medier har öppnat upp utrymme på mediemarknaden för ett växande antal alternativa medier. Flera av dessa medier lyfter nyheter och perspektiv som många upplever inte återfinns i det traditionella medielandskapet. I detta nya medielandskap upplever vi en växande polarisering, där vissa grupper enbart konsumerar alternativa medier och förkastar traditionella medier, samtidigt som andra fördömer alternativa medier och enbart konsumerar information från traditionella aktörer. Detta är i grunden oroväckande för oss som tror att vägen till en nyanserad verklighetsbild går genom informationsinhämtning från en bredd av perspektiv och källor. Att sträva efter bredd ger ökade chanser att landa i en välavvägd uppfattning rörande olika skeenden. Det ger även ökade möjligheter att förstå människor med andra uppfattningar och annan verklighetsanalys än den egna. Detta är en del av grunden till ett välfungerande debattklimat. Vi tror även att en bredd är avgörande för att utveckla förmåga att på egen hand kunna bilda sig en uppfattning om vilka källor som är trovärdiga och vilka som inte är det. I ett större perspektiv kan det bli ett hot mot demokratin om olika grupper i samhället har olika bilder av samhällsutvecklingen och vad som är sant eller falskt i nyhetsrapporteringen. Framförallt om olika grupper på grund av sina olika verklighetsbilder upphör att försöka förstå varandras perspektiv och åsikter.

För att förebygga en snäv medierapportering är det viktigt med en bredd av mediala aktörer som kan granska och sporra varandra till god saklig journalistik med många olika perspektiv.

Mediestöd och lokal rapportering

Det är viktigt att mediebevakning finns i hela landet. Många regionala och lokala nyhetsredaktioner upplever lönsamhetsproblem, ofta kopplat till vikande antal prenumeranter och minskade annonsintäkter, vilket i vissa fall leder till att regionala och lokala redaktioner läggs ned.

Samtidigt kan inte framväxten av de alternativa medierna i alla sammanhang fylla de etablerade aktörernas funktion och täckning. Dels för att det kanske inte alltid finns marknadsförutsättningar att driva journalistik genom reklamfinansiering även om kostnaderna för att trycka och distribuera en papperstidning ofta inte finns för alternativmedieaktörer. Kundunderlaget är för litet för att kunna bära lokal nyhetsverksamhet.

Det är problematiskt om landsbygden i framtiden står utan mediala aktörer som belyser dess perspektiv, eller granskar landsbygdens makthavare och utveckling. Samtliga invånare i Sverige behöver information om saker som berör dem och deras liv, och samtliga makthavare i Sverige behöver känna att deras förehavanden kan utsättas för granskning.

Samtidigt är vi kritiska till en allt för stor statlig subventionering av medierna eftersom det kraftigt underminerar deras oberoende och förtroendet för att de granskar den politiska makten. Ett allt för omfattande statligt stöd skulle kunna tolkas som att staten söker köpa sig tillgivenhet från medierna. Staten kan således inte hålla medierna under armarna, trots mediesektorns svåra ekonomiska situation, eftersom det skadar förtroendet för såväl medierna som för staten.

Därför föreslår vi att driftsstödet avskaffas genom en successiv nedtrappning över fem år, men låter distributionsstödet stå oförändrat. Sverige är ett avlångt land och de lokala medierna ser olika ut, även storleksmässigt. Därför anser vi det rimligt att det finns ett distributionsstöd för de mindre tidningar som inte klarar av att finansiera distributionen på grund av exempelvis stora avstånd i länet.

Sverigedemokraterna tror inte att en höjning av mediestödet avhjälper tidningsdöden eller reellt förbättrar förutsättningarna för oberoende mediemångfald. Eftersom medierna är i beroendeställning gentemot den makt de är avsedda att kritiskt granska – det kan således sägas finnas ett demokratiskt problem med nuvarande system. En parlamentarisk kommitté biträdd av bland annat experter från branschen bör se över hur framtidens stöd bäst organiseras.

Att flera lokala redaktioner idag har det svårt att klara sig ekonomiskt har det länge rapporterats om. Sverigedemokraterna har flera politiska förslag som torde avlasta och bidra till ekonomisk överlevnad och vidaretablering. Våra förslag för småföretag såsom lindring av sjuklöneansvaret och sänkta arbetsgivaravgifter torde kunna underlätta för framförallt mindre redaktioner som idag kanske inte ens uppbär presstöd. Dessa lättnader borde gynna lokal medienärvaro och i sin tur en bredare mediemångfald.

Mediestödets subjektiva kvalitetskriterier

Myndigheten för press, radio och tv har under året presenterat nya föreskrifter för hanteringen av mediestödet. De nya föreskrifterna är skrivna för att försöka leva upp till mediestödsförordningens syfte om att stödet ska gå till medier av hög kvalitet. Hög kvalitet är inte ett konstigt kriterium för stödgivning i sig, men det är problematiskt för medieområdet med anledning av principen om att armlängds avstånd ska hållas mellan

medier och staten. Den som är ekonomiskt beroende är inte fri, och en stödgivning med en statlig definition av kvalitet kan missbrukas av staten för att påverka medierna. Förslagen fick under remissrundan många aktörer inom branschen att höja rösten och varna för de föreslagna ändringarna. Skrivningen som mött mest kritik lyder enligt följande: ”Med redaktionellt innehåll av hög kvalitet avses att mediet regelmässigt präglas av ansvarstagande nyhetsförmedling. Med ansvarstagande nyhetsförmedling avses bland annat att nyhetsmediet inte bidrar till att sprida felaktig eller manipulerad information, inte uppmanar till brott och avstår från publiceringar som vilseleder kring etablerad vetenskap och kunskap.”

Tidningsutgivarna (TU) anför i sitt remissvar att det är orimligt att ett myndighetsbeslut som inte kan överklagas ska kunna fastslå vad som är vilseledande eller felaktig information. Det ska inte vara upp till en statlig myndighet att avgöra vad som är kvalitet bland fria medier, och hur det ska fastslås vad som är vilseledande eller felaktig information.

Det gamla presstödet fungerade maskinellt, det vill säga utifrån tydligt mätbara kriterier, men sedan presstödet blev mediestöd har mer subjektiva element förts in. Nu förs de nya föreskrifterna in trots stark kritik från branschen och oss i oppositionen. Godtyckliga värderingar av journalistik från en statlig myndighet är problematisk ur många synvinklar, men framförallt undergräver det mediernas oberoende. En översyn bör genomföras för att säkerställa fördelning av stödet utifrån objektiva kriterier.

Sociala medier

Vi lägger allt mer tid på sociala medier. Globala medieaktörer har fått en betydande makt över informationsinfrastrukturen i Sverige. Framför allt har amerikanska och kinesiska aktörer fått omfattande möjligheter att påverka informationsspridningen och vilka yttranden som kan göras. Flera inflytelserika debattörer och politiker, men även vanliga medborgare, har tystats genom att få sitt konto på sociala medier avstängt på vecka grunder.

Med tanke på hur stort det blivit med sociala medier och deras plattformar är det oroande att privata företag på svaga grunder kan stänga av konton och opinionsbildares möjligheter att nå ut med sitt budskap. Även om plattformarna har sina policys och användaravtal så har de nu blivit en så betydande del av informationsinfrastrukturen att godtyckliga avstängningar eller borttagande av innehåll blivit ett demokratiskt problem, även om dessa sker utifrån användaravtal. Var utgångspunkt är därför att de aktörer som har sådan storlek att de blivit en betydande del av informationsinfrastrukturen inte bör tillåtas att ta bort innehåll som inte strider mot svensk lag.

Regeringen bör initiera en dialog mellan de globala medieaktörerna för att säkerställa att det fria ordet inte tystas godtyckligt.

Evenemangslista

Det finns sportevenemang och svenska paradgrenar som mer än andra bör vara allmänt tillgängliga och tillhandahållas utan kostnad för befolkningen i vårt land. Vi tänker framför allt på evenemang som världs- och Europamästerskapen i fotboll med tillhörande kvalmatcher, olympiska sommar- och vinterspelen, världsmästerskapen i

längdskidåkning, världs- och europamästerskapen i friidrott, världsmästerskapen i ishockey samt världsmästerskapen i handboll.

Efter det att MTG förvärvade rättigheterna till vinter-OS i Sotji år 2014 och sommar-OS i Rio de Janeiro år 2016, visar statistik att 15 procent färre tog del av OS 2014 jämfört med OS 2010. Det var första gången som OS sändes av ett annat TV-företag än Sveriges Television. De låga tittarsiffrorna är oroväckande och gör behovet av en evenemangslista och den allmänna tillgängligheten än mer aktuell.

Idén med evenemangslista är att främja både nationens sammanhållning och identitetskänsla, vilket skulle bidra till en ökad inre solidaritet hos befolkningen. Samhället investerar även i elitidrott och deltagande i dessa evenemang, utifrån detta är det rimligt att dessa evenemang är tillgängliga för befolkningen. Det gäller även om sändningarna i framtiden kommer kunna nås via internet om evenemangen då enbart är tillgängliga bakom betalvägg. Därför anser vi att regeringen ges i uppdrag att inrätta ett system med utgångspunkt från det förslag som Myndigheten för press, radio och tv presenterade 2016¹.

Angelika Bengtsson (SD)

Aron Emilsson (SD)

Jonas Andersson i Lingham (SD)

Cassandra Sundin (SD)

¹ <https://www.mprt.se/sv/nyhetsrum/nyheter/2016/utkast-av-rapporten-om-evenemangslista-ar-nu-publicerad/>.